

Vedeli ste, že

28. januára 1945 bolo oslobodené mesto Poprad od nacistického Nemecka?

„V dňoch 20. až 25. januára 1945 začala v Poprade evakuácia miestnych Nemcov. Gestapo ešte začalo zatýkať občanov mesta podozrivých z ilegálnej činnosti. Nemecké vojská sa dlho pripravovali na obranu Popradu, ktorý bol hlavnou bránou pri vstupe do Liptovskej kotliny. Nakoniec ho však nestačili ani brániť a pod tlakom blížiacich sa sovietskych vojsk mesto dňa 27. januára 1945 opustili. Okolo 16.00 hodiny boli ulice mesta ako vymreté, obyvateľstvo sa poukrývalo vo svojich domoch. Približne o hodinu neskôr začali do Popradu prichádzať jednotky nemeckého ťažkého delostrelectva – dve delostrelecké batérie. Začali sa rozostavovať pozdĺž námestia. Neskôr delostrelectvo zrušilo svoje postavenie a dalo sa na ústup smerom na Svit. V ten deň už celé odpoľudnie pracovali na území mesta deštrukčné jednotky nemeckej armády. V meste zakladali požiare, napr. v leteckých kasárňach, na píle a inde. Večer okolo 20.30 hodine začali prvé explózie. Ustupujúce nemecké vojská nemali čas všetko zničiť, pri ústupe hlavne rabovali. Zničili most nad železnicou na ceste do Veľkej, most cez rieku na ceste do Spišskej Soboty a čiastočne poškodili niektoré budovy. Na železničnej stanici vyhodili do vzduchu vlak naložený výbušnami. Posledná deštrukčná jednotka odišla z Popradu 28. januára 1945 asi okolo 03.15 hodine smerom na Svit. V ten istý deň o 06.15 hodine vstúpili do Popradu v smere od Hozelca prvé hliadky Červenej armády. Boli to vojaci 2. práporu mjr. A. Chalilova z 229. streleckého pluku 8. streleckej divízie, ktorej veliteľom bol plk. N. S. Ugrjumov. Od Gánoviec prišli do Popradu ďalšie jednotky streleckého pluku.

V druhom slede prichádzali do Popradu jednotky 24. streleckej divízie a ďalšie sovietske útvary. Popoludní vstúpila do Popradu aj delostrelecká batéria npor. B. K. Bunaka z 500. guľometno-delostreleckého práporu 159. pevnostnej brigády, ktorej velil plk. I. N. Vinogradov. V Moskve na počesť oslobodenia ešte v ten deň o 23.00 hodine zaznelo 12 sálv zo 124 diel. Oslobodenie Popradu hodnotili aj v rozkaze č. 263 hlavného veliteľa Červenej armády ako veľmi významný čin. Na počesť vyznamenali osloboditeľské jednotky a udelili im čestný názov „Popradské“ (Maniak 2015, s. 17-19)¹.

Sovietski protiletadloví delostrelci nad Popradom.

¹ MANIAK, Marcel. Oslobodenie. 2015